

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Status difficultatis proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

desumptam ex indifferentia precedente, & aliunde non ablata.

19 Ad argumentum contra nostram conclusionem adductum facilis est solutio, quidquid sit de precedenti, negando voluntatem liberè omittere odium in instanti, in quo elicit amorem obiecti, libertate proxima & immediata odij, tantum enim illa omisso est libera, quatenus liber est amor illam inducens, quod si ante amorem voluntas se determinauerat ad omittendum per actum quo dixerat, volo omittere, illa determinatio positiua, seu ille actus quo reflexè amabatur omisso, libertatem habebit, quam posset habere etiam, si amorem non prederet, quia amor non illum inducit, ipsa tamen omisso in se est necessaria, neque talis volitio reflexa quidquam conducere posset ad propriam libertatem immediatam omissionis, sed potius si efficax esset illam destrueret.

20 Obiicit, quod si actus imperans, libertatem adimit imperato: ergo si quis morte imminente ex affectu poenitentiae imperaret efficaciter charitatem, talis actus charitatis liber non esset: ergo non haberet meritum charitatis: ergo talis homo non consequeretur suam iustificationem, vel si illam consequeretur, eandem esset consequuturus, si posito imperio efficaci charitatis, charitatem non eliceret ex defectu habitus, vel auxilij extrinseci, quia in utroque casu eandem exercebat libertatem. Multa inuoluntur in hac obiectione, quæ breuiter attingam, & Theologis latius expendenda remittam, quia captum Philosophi superant. Opinatur P. Vasquez, quem plurimi sequuntur actum contritionis perfectæ per se ipsum esse formam sanctificantem, in qua sententia obiectio nullam vim habet, quia licet contritio non haberet proprium meritum, per suam entitatem hominem sanctum redderet, quam sanctitatem non haberet homo ille, quatenus illam efficaciter imperaret, si de facto illam non eliceret, quia effectus formalis Physicus formæ, non datur per imperium formæ, sed per ipsam formam. Sentiant alij effectum charitatis non posse efficaciter imperari ab actu alijs virtutis, in hanc sententiam inclinat Hurtadus supra §. 50. illam tenent Doctores relati punct. 1. §. 2. num. 13. asserentes actum perfectioris virtutis non posse imperari ab actu virtutis imperfectioris, ex quo inferitur actum charitatis perfectissimum omnium actuum à nullo posse imperari. Defendit Ripalda supra sect. 4. actum imperantem non adimere proprium meritum actui imperato, etiam si illum expoliet libertate, & asserit actum internum, & actionem externam addere meritum supra actum efficaciter imperantem, ita vt distinctum præmium corresponsdeat largitioni elemosynæ, à præmio respondente actui interno illam imperanti, & distinctum actui misericordie, à præmio respondente actui charitatis illum efficaciter imperanti: pro qua opinione adducit Scotum cum suis, quæ respectu actuum interiorum maius fundamentum habet quam respectu actionum exteriorum, quia actus interni intrinsecè motuum honestum respiciunt distinctum in imperato, & imperante, ac proinde libertas cadens, licet secundario, supra actum imperatum, cadit supra maiorem honestatem, quam si solum afficeret actum imperantem, ac proinde maius meritum potest constituere, quod non est in imperio actionis externæ, quæ ex se nullum motuum respicit. Iuxta hanc sententiam nullam vim habet proposita obiectione. Sentiant alij actum contritionis esse physicam dispositionem ad habitum gratiæ, & iuxta hanc sententiam homo ille eliciens actum contritionis, etiam si ne propria libertate iustificationem obtineret non per modum meriti, sed quia poneret dispositionem physicam, quam necessariò consequitur forma. Vltimò si nulla ex his sententijs admittatur, dici poterit Deum acceptare meritum illud hominis elicientis necessariò actum charitatis, ex imperio libero actus poenitentiae ad gratiam habitualement conferendam, quia cum gratia habitualis detur homini peccatori, non vt præmium meriti de condigno, sed de congruo, poterit intuitu maioris minorisve meriti conferri ex voluntate Dei, cum nullum meritum gratiæ, quia homo de facto sit iustus illam de condigno promeretur: ita sentit Hurtadus supra.

21 Vltimò aduerto, quod etiam si concedatur idem præmium respondere homini iusto vel peccatori imperanti ex se efficaciter per actum charitatis actum misericordie, siue eliciat actum misericordie, siue non illum eliciat ex impotentia physica, non ideo concedi corresponsdere ho-

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. 1. l.

mini illi imperanti efficaciter actum misericordie, quod tribueretur, si actum misericordie, & actum charitatis liberè eliceret, quia actus misericordie elicitus ab imperio charitatis meritum non habet distinctum ab imperio charitatis, quod haberet si procederet independenter ab illo, & ob hanc rationem, qui efficaciter desiderat elicere actum virtutis, quem non elicit, non meretur id quod mereretur, si talem actum liberè eliceret, quia tale imperium efficax non potest esse actus liberè eliciendi, implicat enim actum in sensu composito liberum imperari, posset tamen concedi, si opus imperatum adhuc non addat meritum supra internum imperium, hominem efficaciter imperantem ex charitate actum misericordie idem præmium reportaturum, si actum imperatum eliciat, siue illum ex defectu concursus, vel ex alio capite non eliciat. Hæc ad Theologum attinent, ideo illa non probo, sed refero, ne meus Philosophus terminis Theologicis non auditis terreatur.

PUNCTUM V.

De influxu imperij inefficaci,

Vbi maximum fundamentum exhibetur ad omissionem liberam, & ex motu defendendam.

Difficultatem hanc diligenter inquiram, ex illa enim pendet solutio alijs celebris, præcipuè inter nostros recentiores, de influxu voluntatis in puram omissionem.

§. I.

Status difficultatis proponitur.

Actus reflexus voluntatis alium actum eiusdem potentie tanquam obiectum respiciens, illiusque existentiam determinans actus imperans dicitur respectu sui obiecti, in quod influit, procedit enim actus imperatus ab imperante determinatus, v.g. actus quo ego volo elicere contritionem propter iustificationem consequendam imperans est respectu contritionis, vt iam vidimus supra. Est difficultas, quæ sit causalitas, mediâ quâ imperans influit in imperatum, quidve in rerum natura ponatur, ratione cuius dicamus hunc actum contritionis provenire ab alio actu imperante. Procedit quæstio tam respectu actus imperantis efficaciter, quam inefficacis, ex suppositione quod datur imperium efficax, & inefficax respectu actuum eiusdem potentie volutiæ, & vrget difficultas præcipuè in imperio inefficaci, quod potest esse cum effectu, & sine illo, & connexionem non habet necessariam cum actu imperato, & fortiter premit, cum ponuntur duo imperia inefficacia respectu eiusdem actus imperati, verbi gratia, habet quis actum imperantem, quo dicit, volo elicere actum contritionis propter meam iustificationem consequendam, & simul alium actum quo dicit, volo elicere contritionem propter obediendum legi, quâ teneor contritionem elicere. Supponamus positus his duobus imperijs hominem contritionem elicere, quæ potest à quolibet illorum imperiorum procedere, & non procedere, & ab vno procedere, & non ab alio, quid speciale erit in contritione quando procedit ab actu illam imperante propter propriam iustificationem, quod non haberet si imperaretur non ab illo actu sed ab alio respiciente legis obediendum, quidve quando ab utroque, vel à neutro contritio procedat.

In actu imperij efficacis respectu actus imperati, facilius apparet quæstionis solutio, quia cum de ratione imperij efficacis sit connexio cum actu imperato, videtur non posse dari imperium efficax sine actu imperato procedente ab illo, ac proinde posito imperante, & imperato, necessarium est hunc procedere ab illo, ac proinde dici poterit hanc processionem, seu dependentiam consistere in coexistentia duorum actuum. Nihilominus adhuc in imperio efficaci difficultate non vacat nostra quæstio, quia multi volunt de ratione imperij efficacis non esse actum influere, & determinare actum imperatum, sed tantum ad illum determinare sub conditione, quod non esset extiturus. Vnde si ego à me, vel à Deo determinatus, contritionem elicerem, & simul

M habetrem

haberem imperium efficacit contritionis, hoc imperium determinaret ad contritionem, neque in illam influeret; ita Ripalda libro tertio de ente supernaturali, disputatione sexagesima septima, sectione tertia, numero sexto. Recte explicatur hæc doctrina exemplo intentionis, quæ determinat ad amorem mediorum, quæ non supponuntur non verò ad amanda illa, quæ independenter ab intentione existentiam habent, unde qui intendit equester ire Matritum, si iam supponatur habere equum non tenetur equum quærere, nec illius acquisitionem, seu possessionem eligere ad iter agendum. Ex quo videtur inferri influxum actus efficaciter imperantis non consistere in similitudine illius cum actu imperato.

- 3 Dicam in quo consistat influxus actus imperantis efficacis & inefficacis, qui actum imperatum respicit tanquam obiectum, quod reflexè amatur; aliud enim imperium, quod defendit Ripalda disput. 66. section. 3. num. 14. sine hac reflexione per amorem directum obiecti externi, ad quod potest conducere alius actus voluntatis, verbigratia, actus amoris Dei, qui immediatè moueat ad implementationem legis propter motuum alicuius specialis virtutis, dicam influere per modum intentionis efficacis respectu finis mediæ electione; influxum verò intentionis in electionem, medium electum & executionem finis explicabo Controuerf. 11. Punct. 6.

S. II.

Thomistarum sententia euertitur.

- 4 Nonnulli Thomistæ quos refert Lorca, l. 2. q. 114 inter quos Zumel l. 2. q. 114. art. 4. disp. 2. in append. conclus. 3. docent actum imperantem impingere nescio quem modum superadditum actui imperato, ratione cuius constituitur dependens ab imperante & imperatus dicitur.

- 5 Hanc opinionem iure optimo reliquunt omnes nostri Auctores, tanquam destitutam omni fundamento, & manifestè rationi oppositam, quod sic probant: absque illo modo superaddito rectè intelligitur actus imperatus procedens ab actu imperante: ergo absque fundamento talis modus physicus constituitur. Secundò, quia intelligi nequit quid sit modus ille, quo actus imperatus constituitur in ratione imperati, non enim potest esse supernaturalis, quia sæpe actus naturalis imperat actum supernaturalem, & ratio imperij procedit ab actu naturali, nulla verò entitas naturalis potest quid supernaturale producere; Deinde non potest esse naturalis, quia sæpe procedit imperium ab actu supernaturali, & ordinatur ad finem supernaturelem; ergo debet esse supernaturalis. Neque potest esse relatio transcendentalis inhærens actui, quia omnis relatio transcendentalis non respicit terminum ut purè terminum, sed aliquam denominationem illi tribuit, & aliquid circa illud præstat, nihilque potest præstare actui talis modus circa obiectum, nisi illud appetendo: quod si hoc præstet, illa ratio imperij formaliter erit actus voluntatis: non est autem intelligibilis affectus voluntatis affectui inhærens.

- 6 His rationibus sententiam Thomistarum impugnat Ripalda disp. 60. citata sectione, quibus ego minime acquiesco, & si fortior mihi alia non esset, illam amplecterer, ut rem ex difficilioribus totius Philosophiæ clarè explicarem. Rationes adductas expendam, & propriam dabo. Ad primam dicent Thomistæ maximo fundamento, & summa necessitate assignari hunc modum, quia sine illo non potest solui præsens difficultas, neque aliquid assignari per quod constituitur actus imperatus ab imperante procedens. Frigidum autem erit argumentum, quo tu probes inuenisse modum alium constitutum imperij passiu in actu imperato: quicunque enim excogitatur non sine difficultate defenditur, tantum abest ut efficaciter possit conuinci, talem modum esse sufficientem, & aptiorem ad imperium defendendum modo illo superaddito à Thomistis inuenito.

- 7 Minus urget secunda ratio, qua modus hic reiicitur, quia illius natura non cognoscitur, & non potest esse naturalis, neque supernaturalis propter rationes suprà adductas. Respondeo pro Thomistis, modum illum actui imperato adiunctum fore naturalem, si procedat ab actu imperante naturali, neque inconueniens esse modum naturalem constituere actum supernaturalem formaliter imper-

atum: si inconueniens non est actum supernaturalem imperari actu naturali, in opinione Ripaldæ, præcipuum ipsa admittat habitum naturalem reddere potentiam facilem ad actus supernaturales, ad quos naturalis habitus ab actibus naturaliter productis effectiue concurrunt. Thomistæ verò negantes actum supernaturalem posse imperari actu naturali rectè defendunt imperium formale actus supernaturalis esse supernaturale, quia semper ab actu supernaturali procedit. Si constituitur actus imperans, & imperatus supernaturalis, facile poterit defendi modum illum superadditum imperij esse supernaturalem. Vltimò si actus imperans sit supernaturalis, & imperatus naturalis dici poterit modum imperij esse naturalem, qui ordinatur ad constituendum imperatum naturalem actum, neque inconueniens fuisse productum ab actu supernaturali: sæpe enim reperit Ripalda entitatem supernaturalem posse entitatem naturalem producere sicut in sua opinione contingit in actibus supernaturalibus, qui intendunt naturalem habitum productum ab actibus naturalibus respicientibus idem formale obiectum. Ex his constat modum illum respicientem actum imperatum quem infirmat, vel imperantem à quo procedit, posse esse naturalem, si tamen respicit utrumque actum, tam imperatum, quam imperantem supernaturalem, optimè poterit illi supernaturalitas competere. Vltimò, quod adducitur in relatione transcendentali, doctrina iam tradita, alia non indiget solutione, quia modus ille iuxta dicta immediatè respicit actum, quem constituit imperatum, & medio hoc, & non alio modo obiectum, sicut præsentia cognitionis, respicit ipsam cognitionem, quam præsentem constituit, & non obiectum, nisi remotè, quia respicit cognitionem respicientem obiectum.

Efficacius contra hunc modum superadditum arguo. 8 Modus iste est superadditus actui imperato: ergo supponit substantiam actus imperati tanquam subiectum, ergo supponit illam iam productam à suis causis. Antecedens est aduersariorum conclusio, prior consequentia vix ab ea adhuc formaliter differt, & ex ipsis terminis patet, posterior vndequeque est firmissima, quia quidquid supponitur existens, debet supponi dependens à suis causis, & procedens ab illis si non sit ens increatum, cum ad existentiam rei necessariò supponatur actio, medià quā à suis causis recipit esse. His factis illationibus procedit argumentum; modus ille supponit subiectum iam productum & dependens à suis causis, ergo non potest illud constituere dependens ab illis. Probo consequentiam, dependentia actus imperati à suis causis est prior illo modo: ergo non potest esse illo posterior, & ab illis dependere.

Dices modum illum supponere actum dependentem ab aliis causis, à quibus illum non constituit dependentem, non tamen illum supponere dependentem ab actu imperante, ac proinde posse ab hoc illum dependentem constituere. Contra: actus imperans per se & immediatè non influit imperatum, sed imperat aliis principiis, ut influant in illum, & quia reliqua principia ab imperante determinata in illum influunt, dicitur actus imperatus ab imperante dependere: ergo modus ille, qui non potest constituere actum imperantem dependentem ab aliis principiis, non poterit eum ab actu imperante dependentem constituere: sed sic est quod modus ille supponit actum imperatum dependentem ab aliis principiis, ut probaui, ergo non potest esse ratio ut ab illis dependeat, ergo neque ut ab imperante, quia ab hoc non nisi mediis illis dependet.

Non restat aliud latibulum præter illud Thomistis satis notum, de diuerso causarum genere, in quibus affirmant rem posse esse priorem & posteriorem, quod præclufi in Physica, illud tamen libens modò Thomistis aperio, quos intra illud insequor. Actus imperatus supponitur in genere causæ materialis ad hunc modum à Thomistis inuentum: ergo etiam si ex vi illius, quod supponitur ad hunc modum non supponatur actus ille dependens à causa efficiente (quod nunquam concipere valeo) saltem in illo priori supponitur actus determinatus, ut in alio signo efficienter dependeat, quia implicat esse in hoc signo in genere causæ materialis, quin saltem in alio sit dependens in genere causæ efficientis: ergo antequam existat modus ille ex vi entitatis actus quatenus suppositus in genere causæ materialis intelligitur determinatus, ut existat, & ut dependeat saltem in alio signo: ergo non poterit imperium illud